

Міністерство освіти і науки України
Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К.Д.Ушинського»
Південноукраїнський центр професійного розвитку керівників та фахівців
соціономічної сфери

СУЧАСНІ МЕТОДИ ТА ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

*ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
21 червня 2023 року*

ОДЕСА

УДК: 371.013+378(01)

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ:

Черненко Наталія Миколаївна - доктор педагогічних наук, професор кафедри освітнього менеджменту та публічного управління Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

Соловейчук Олена Максимівна – секретар Південноукраїнського центру професійного розвитку керівників та фахівців соціономічної сфери

Рецензенти:

Дарманська І. М. - доктор педагогічних наук, доцент, декан факультету педагогічної освіти та філології Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії.

Княжева А. І. - доктор педагогічних наук, професор, завідувачка кафедри педагогіки Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Сучасні методи та форми організації освітнього процесу у закладах вищої освіти: збірник матеріалів всеукраїнської науково-методичної конференції. Одеса : Університет Ушинського, 2023. 96 с.

До збірника ввійшли матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції, присвяченої різним аспектам організації освітнього процесу у закладах вищої освіти, сучасним методам та формам організації освітнього процесу у закладах освіти різного рівня, підготовці фахівців соціономічної сфери.

Науковці та студенти висвітлюють питання щодо сучасних методів та форм організації освітнього процесу у закладах вищої освіти.

Відповідальність за зміст матеріалів несуть їх автори.

проблеми і перспективи упровадження імерсивних технологій в освітній процес закладів дошкільної та початкової освіти.

Підсумуємо: у процесі освітньо-професійної підготовки майбутніх педагогів дошкільної та початкової освіти необхідним є ознайомлення з можливостями сучасних інформаційно-цифрових технологій, а також набуття навичок їх використання в освітньому процесі закладу дошкільної освіти і початкової школи.

Список використаних джерел

1. Краус К.М. Імперативи формування цифрової освіти в Україні. Управління соціально-економічними трансформаціями у сучасному місті: матеріали Всеукр. наук.-практ. конфер. (27 лютого 2018). Київ: КУБГ, 2018. С. 49–51. URL: [http://dspace.puet.edu.ua/bitstream/123456789/6059/1/Kraus K.M..pdf](http://dspace.puet.edu.ua/bitstream/123456789/6059/1/Kraus%20K.M..pdf)

2. Морзе Н.В., Базелюк О.В., Воротнікова І.П., Дементієвська Н.П., Захар О.Г., Нанаєва Т.В., Пасічник О.В., Чернікова Л.А. Опис цифрової компетентності педагогічного працівника: проєкт (Розроблено на виконання Наказу МОН України № 38 від 15 січня 2019 року). Відкрите освітнє е-середовище сучасного університету, 2019. Спецвипуск «Нові педагогічні підходи в STEAM освіті». С. 1–53. <https://doi.org/10.28925/2414-0325.2019s39>

3. Базовий компонент дошкільної освіти в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/doshkilna-osvita/bazovij-komponent-doshkilnoyi-osviti-v-ukrayini>

4. Професійний стандарт «Вихователь закладу дошкільної освіти». Наказ міністерства економіки України від 19.10.2021 р. № 755-21. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-profesijnogo-standartu-vihovatel-zakladu-doshkilnoyi-osviti>

5. Професійний стандарт «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», затверджений. Наказ міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України від 23.12.2020 р. № 2736. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/news/zatverdzheno-profstandart-vchitelya-pochatkovih-klasiv-vchitelya-zakladu-zagalnoyi-serednoyi-osviti-i-vchitelya-z-pochatkovoyi-osviti>

ГОРОЖАНКІНА Оксана Юріївна

ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ В ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ У ГАЛУЗІ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА

Сьогодні одним з пріоритетів політики України є повноправна інтеграція до європейського цивілізаційного простору. У зв'язку з цим особливо гостро постає потреба у підготовці висококваліфікованих, мобільних, творчо мислячих, конкурентноздатних фахівців, здатних до самовдосконалення та використання нових інноваційних технологій в професійній діяльності. Важлива роль в цьому процесі належить якісній підготовці фахівців мистецької

галузі, зокрема майбутніх учителів музичного мистецтва, від професійно-педагогічної підготовки яких залежить розвиток музичної культури сучасних школярів.

Саме тому впровадження в освітній процес інноваційних методів навчання є одним з провідних чинників якісної підготовки висококваліфікованих фахівців в галузі музичного мистецтва. На необхідність впровадження інноваційних форм і методів навчання наголошено в Законах України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову та науково-технічну діяльність», «Про інноваційну діяльність», «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні» тощо. Питанням інноваційної стратегії сучасної освіти присвячені наукові дослідження Д. Бега, І. Дичковської, М. Євтуха, Л. Масол, Й. Шумптер, Дж. Бассета, Р. Моррис та ін.

Поняття «інновація» (італ. *innovazione* - новизна, нововведення) з'явилося в науковій літературі на початку ХХ століття й передбачало нові організаційні форми діяльності та управління, нові види технологій, які охоплюють різні сфери життєдіяльності людства. В освітній галузі інновації спрямовано на розвиток і мотивацію конкретної особистості, а впровадження інновацій в освітній процес сприяє підвищенню якості освіти, результатом чого є підготовка конкурентноздатних фахівців.

На думку О. Дубасенюк, «інновації в освіті – це процес творення, запровадження та поширення в освітній практиці нових ідей, засобів, педагогічних та управлінських технологій, у результаті яких підвищуються показники (рівні) досягнень структурних компонентів освіти, відбувається перехід системи до якісно іншого стану» [3, с. 14]. Науковці зазначають, що інновації в навчанні пов'язані з активним процесом створення, поширення нових методів і засобів (нововведень) для вирішення дидактичних завдань підготовки фахівців у гармонічному поєднанні класичних, традиційних методик та результатів творчого пошуку, застосування нестандартних, прогресивних технологій, оригінальних дидактичних ідей і форм забезпечення освітнього процесу [3; 4]. У зв'язку з підвищенням творчо-пошукової діяльності здобувачів вищої освіти та активізацією учасників освітнього процесу найбільш популярними сьогодні є активні та інтерактивні методики навчання. Інноваційні методики викладання, на думку Ю. Бистрової, є полікомпонентним поняттям, оскільки «об'єднує всі ті нові й ефективні способи освітнього процесу (здобуття, передачі й продукування знань), які, власне, сприяють інтенсифікації та модернізації навчання, розвивають творчий підхід і особистісний потенціал здобувачів вищої освіти» [1, с. 30]. Серед інтерактивних форм і методів, які впроваджено в процес підготовки майбутніх фахівців в галузі музичного мистецтва найчастіше використовуються аудіовізуальний метод навчання, *brainstorming* «мозковий штурм», діалог, рольова гра, майстер-клас, метод проєктів, мультимедійні, комп'ютерні технології (ІКТ).

Широко використовується в фаховій підготовці студентів-музикантів метод проєктів. Так, в рамках опанування музично-виконавських дисциплін одним з модулів є «Художньо-інтерпретаційна презентація музичного твору»,

для підготовки якої використовуються комп'ютерні програми, що дозволяють створювати презентації.

Програми, які дозволяють обробляти та змінювати інформацію

<i>Вид інформації</i>	<i>Програми</i>
Зображення (графіка)	Microsoft Paint, CorelDRAW, Adobe Photoshop, Microsoft Office Picture Manager
Звук	Microsoft Windows Media Player, Wavelab, Nero Wave Editor
Відео	Nero Vision, Windows Movie Maker, Microsoft Windows Media Player

В процесі вивчення студентами таких навчальних дисциплін як «Основний музичний інструмент», «Концертмейстерський практикум з основами перекладу інструментальних / вокальних / хорових творів» застосовуються такі методи, як гра під фонограму «мінус», добір різноманітних тембрів до стилістичних особливостей різних творів (на цифровому фортепіано чи синтезаторі), опанування комп'ютерною програмою *SoftWayToMozart*. Ця програма призначена для навчання початківців, яку майбутні фахівці з успіхом зможуть використовувати в своїй майбутній педагогічній діяльності.

Успішно використовуються в процесі вивчення музично-теоретичних дисциплін, зокрема «Сольфеджіо» та «Гармонії», нотні редактори *Finale*, *Sibelius*, *MuseScore*, *LilyPond*, завдяки яким здобувачі можуть не тільки набирати і друкувати нотний текст але й озвучити його. Також ці програми дозволяють створювати власні твори, робити аранжування та декілька варіантів однієї партитури. Спеціальна освітня програма *MagicScore School* також призначена для друку нотного тексту з попереднім його переглядом та підтримує читання файлів формату MIDI і Karaoke.

Перебування тривалий час учасників освітнього процесу на дистанційному навчанні через пандемію і воєнний стан зумовило викладачів диригентсько-хорових дисциплін шукати нові форми у викладанні курсів «Хоровий клас» та «Хорове диригування». Результатом пошуку стало впровадження в процес вивчення цих дисциплін програми *Virtual Choir Creator* – віртуальний хор, за допомогою якої створюються відеомонтажі з подальшою синхронізацією всіх учасників хору. Засновником віртуального хору є американський композитор і хоровий диригент Ерік Вайтекер, який вважає віртуальний хор глобальним явищем, «яке формує створений користувачами соціальних мереж хор, що завдяки використанню технологій по-новому об'єднує співаків з усього світу та їхню любов до хорової музики» [2]. Вже з 2009 року музику Е. Вайтекера виконують мільйони віртуальних хорів, до яких входять співаки зі 145 різних країн.

Отже, грамотне застосування в освітньому процесі інноваційних форм і методів навчання активізує мотиваційну сферу студентів, робить освітній

процес для них більш привабливим, сприяє ефективній підготовці фахівців в галузі музичної освіти.

Список використаних джерел:

1. Бистрова Ю. В. Інноваційні методи навчання у вищій школі України. *Право та інноваційне суспільство*. 2018. №1(4). С. 27-33.
2. Віртуальні хори Еріка Вайтекера. *Музика : український інтернет-журнал*. URL: <http://mus.art.co.ua/virtualnihory-erika-vajtekera> (дата звернення: 11.05.2023).
3. Дубасенюк О. А. Інновації в сучасній освіті. *Інновації в освіті: інтеграція науки і практики: зб. наук.-метод. праць / за заг. ред. О.А. Дубасенюк*. Житомир, 2014. С. 12-28.
4. Інновації у вищій освіті: проблеми, досвід, перспективи: монографія / за ред. П. Ю. Саух. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2016. С. 209- 216.

ГРИГОРЕНКО Костянтин Васильович

ГЕОМЕТРИЧНІ ІНТЕРПРЕТАЦІЇ ДЕЯКИХ ПОЛОЖЕНЬ ТЕОРІЇ ГРАНИЦЬ

Нехай $\lim_{n \rightarrow \infty} x_n = a$. За означенням границі послідовності:

$$\left(\lim_{n \rightarrow \infty} x_n = a \right) \stackrel{\text{def}}{=} \forall \delta > 0 \exists n_0(\delta) \forall n (n > n_0(\delta) \Rightarrow |x_n - a| < \delta), n, n_0(\delta) \in \mathbb{N}.$$

Оскільки $|x_n - a| < \delta \Leftrightarrow a - \delta < x_n < a + \delta$, то те, що $\lim_{n \rightarrow \infty} x_n = a$, геометрично означає, що в довільний δ -окіл точки x_0 інтервалу $(a - \delta; a + \delta)$ потрапляє безліч точок послідовності $(x_n)_{n=1}^{\infty}$, у яких номери $n_0(\delta) + 1, n_0(\delta) + 2, n_0(\delta) + 3, \dots$, а за межами δ -околу міститься лише скінченна кількість точок послідовності.

Заперечуючи означення границі послідовності, отримаємо:

$$\left(a \neq \lim_{n \rightarrow \infty} x_n \right) \equiv \exists \delta > 0 \forall n_0(\delta) \exists n (n > n_0(\delta) \wedge |x_n - a| \geq \delta), n, n_0(\delta) \in \mathbb{N}.$$

У цього аналітичного означення складна логічна структура. Але воно допускає просту змістовну геометричну інтерпретацію: існує окіл точки a , яка не є границею послідовності $(x_n)_{n=1}^{\infty}$, що містить скінченну кількість точок послідовності, а за межами цього околу міститься безліч точок цієї послідовності.

Дамо тепер інше означення границі послідовності – *геометричне*: число a називається границею послідовності $(x_n)_{n=1}^{\infty}$, якщо, який би окіл точки a не взяти, поза ним буде знаходитися лише скінченна кількість елементів послідовності.

Сформульоване означення еквівалентне $(\delta - N_0)$ -означенню границі послідовності і може служити в якості основного. Геометричне означення має переваги в порівнянні з аналітичним. По-перше, ця форма містить лише один